



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**M. Adami, Scriptoris Vetvsti, Historia Ecclesiastica,
Religionis Propagatae Gesta, Ex Hammabvrgensi
Potissimum Atque Bremensi Ecclesiis, Per Vicina
Septentrionis Regna**

Adamus <Bremensis>

Helmetadi[i], 1670

Liber Secvndvs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11096

anno Dominicæ incarnationis D cccc xxxvi. Indictione ix.
 circa medium Septembr. Hic est annus *Ottonis Magni* primus,
 à transitu autem sancti *Villehadi* primi *Bremensis* Episcopi. z z Al. cxxix
 clxviii. Eja vos Episcopi, qui domi sedentes, gloriæ, lucri,
 ventris, somni breves delitias in primo Episcopalis officij loco
 ponitis; respicite, inquam, istum pauperem & modicum secu-
 li, imò laudabilem, magnumque sacerdotem Christi, qui nu-
 per tam nobili sine coronatus, exemplum dedit posteris, nulla
 temporum vel locorum asperitate vestram pigritiam excusari
 posse. Cum per tanta pericula maris & terræ feroces aquilo-
 nis populos ipse pertransiens, ministerium legationis suæ tan-
 to impletet studio, ut in ultimis terræ finibus expirans animam
 suam poneret pro Christo.

HIC INCIPIT LIBER
 SECVNDVS.

Cap. I. **A**DALDAGVS Archiepiscopus scdit annos LIII. CAP. I.
a. Al. LIII,
 51. Ille est qui nobis Rempubliam restituit. Genere
 illustris, ætate juvenis, specie decorus, morumque probitate
 speciosior. A choro sumptus *Hiltineshemensi*, consanguineus
 & discipulus beati *Adalwardi* Ferdensis Episcopi, cujus tunc
 vita probata, fama illasa, & fides in Palatio erat cognitissima.
 Quem etiam doctrina & miraculis celebrem, Slavorum ferunt
 populis eo prædicasse tempore, quo noster *Vnni* ad Scythas le-
 gatus extitit. Ejus nimirum opera & testimonio commendatus
 in curia *Adaldagus*, ferulam pastorem à magno *Ottone* susce-
 pit; Pallium Archiepiscopale sumsit à Papa VII. *Leone*, ma-
 nus impositionem, sicut prædecessores ejus, à Mogontino præ-
 fule. Necdum autem *Hammaburgensis* cathedra suffraganeos
 habuit, quos hujus *Adaldagi* studio accepit. *Adaldagus* itaque
 primo

primo ut ingressus est Episcopatum, *Bremam* longo prius tempore potestatibus ac judiciaria manu oppressam, præcepto regis absolvit, & instar reliquarum urbium immunitate simulque libertate fecit donari. Præcepta regis hæc continentia præsto sunt, & alia. Mox de legatione sua, quæ pro gentium salute primo à prædecessoribus suis recepta, hoc sibi ordine provenit, ut quod alii in lachrymis seminarunt, ipse in gaudio meteret, toto, inquam, animi desiderio succensus, æstuabat, quomodo perficeret, quod religioso pietatis formabat affectu. Et quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum, ei Dominus ad voti suecessum, & prosperitatem temporis & gratiam regis, cujus ita usus est familiaritate, quod à latere ejus raro unquam divelleretur. Nunquam tamen aut necessitati parochiæ defuit, aut legationis suæ curam posthabuit. Quinimo victorioso & justissimi regis animum in omnibus quæ Dei sunt, paratum cernens, studium ejus ad conversionem paganorum incitare non cessavit: quod etiam pro sententia, ita evenit; Deo cooperante, & piissimi regis dexteram in omnibus corroborante.

CAP. II. *Otto* igitur rex divino fultus auxilio, cum primum ab infidelis fratrum suorum ereptus est, judicium & justitiam populis fecit. Deinde postquam omnia ferme regna, quæ post mortem *Caroli* defecerant, suo imperio subjugarat: in *Danos* arma corripuit, quos ante pater ejus bello compressit. Enimvero tunc rebellare moliti, apud *b Heidebam* legatos *Ottonis* cum Marchione trucidarunt, omnem *Saxonum* *Coloniam* funditus extinguentes. Ad quam rem ulciscendam, rex cum exercitu invasit *Daniam*; transgressus terminos *Danorum*, apud *Sliaswig* olim positos, ferro & igne totam vastavit regionem, usque ad mare novissimum, quod à *Danis* *Nordmannos* dirimit; & usque in præsentem diem à victoria regis *o Ottrinsunt* dicitur. Cui regredienti *Haroldus* apud *Sliaswig* occurrens bellum intulit. In quo utrisque viriliter certantibus *Saxones* victoria potiti, *Danos*

b Al. He-
daby.

c Al. Otte-
sunt.

nos ad naves cedere coegerunt. Tandem conditionibus ad pacem inclinatis, *Haroldus Orzoni* subicitur, regnumque ab eo suscipiens, Christianitatem in *Dania* recipere spondit. Nec mora, ipse *d Haroldus* cum uxore sua *Gunbild* & filio parvulo baptizatus est, quem filium Rex noster à sacro fonte susceptum *Suenotto* vocavit. Eo tempore *Dania* cismarina, quam *Furlans* incolæ appellant, in tres divisa Episcopatus, *Hammaburgensi* Archiepiscopatu est subjecta. Servantur in *Bremensi* Ecclesia præcepta Regis, quæ signant Regem *Ottonem* in sua ditione regnum Danicum tenuisse, adeo ut etiam ille Episcopatus donaverit. In privilegiis autem *Romanæ* sedis videri potest, quod *Agapetus* Papæ *Hammaburgensi* Ecclesiæ de salute gentium congratulatus omnia quæ à prædecessoribus suis *Gregorio*, *Nicolao*, *Sergio* & cæteris *e Bremensi* concessa sunt Archiepiscopatu, & ipse concessit *Adaldago*. Cui etiam sua vice jus ordinandi *f* [Episcopos] tam in *Daniam*, quam in septentrionis populos, Apostolica auctoritate concessit. Igitur beatissimus Archiepiscopus noster omnium primus ordinavit in *Daniam* Episcopos, *Haroldum* ad *Sliaswich*, *Liafdagum* ad *Ripam*, *g Reinbrandum* ad *h Arbusam*. Quibus etiam illas commendavit Ecclesias, quæ trans mare sunt, in *i Finne*, *Se-land*, & *k Scone*, ac in *Sveconia*. Hoc factum est anno Archiepiscopi XII. Et hæc quidem initia cælestis misericordiæ, secutum est tale incrementum Deo cooperante, ut ab illo tempore usque in hodiernum diem, Ecclesiæ Danorum, multiplici-
 Cap. 11. ce Borealiū gentium fructu redundare videantur. Quo etiam tempore, Fortissimus Rex *Otto* universos Slavorum populos suo subicit imperio. Et quos pater ejus uno grandi bello domuerat, ipse *Otto* deinceps tanta Dei adjutorio potentia constrinxit, ut tributum & Christianitatem pro vita simul & patria libenter offerrent victori, sicque baptizatur gentilium populus universus. Et Ecclesiæ tunc primum in *l Slavania*

d Al. Haroldus.

e Al. Hammaburgensi.

f Al. decessit hæc vox.

g Al. Regina brundum.

h Arhusia.

i Fionia.

k Al. Scaue.

l Al. Slavania.

vania sunt constructa, de quibus rebus circa finem gesta ut sunt, oportunitus aliquid dicemus.

Igitur post hæc Coloniensis Archiepiscopus *Bruno* videns jam *Hammaburg* nostram divina opitulante gratia suffraganeos habere, veterem de *Brema*, sicut in seriniis Ecclesiæ nostræ invenimus, instauravit querelam, sperans se quæ voluit eo facilius adepturum, quod filius erat *Ottonis* Regis. Sed dum frustra omnibus modis laborasset, nec Papæ concilium, nec patris meruit habere auxilium. Ita vir nobilis atque sapiens auctoritate Pontificis *Adaldagi* facile superatus, in nostræ gratiam Ecclesiæ cum digna satisfactione rediit, prædicans *Hammaburgensem* Ecclesiam, quæ in tanto gentilium periculo constituta sit, non debere lædi ab aliquo, verum dignam esse, quæ omni consolationis amore foveatur, & celebretur ab omnibus ubique Ecclesiis. Adhuc posteris in memoria est, quendam *m. Erp* diaconum Pontificis *Adaldagi*, quia fideliter ei adstiterit in præfata contentione, *Ferdensi* ab Rege Episcopatu donatum, simul & alios fratrum, qui in prædicatione *Danorum* & *Slavorum* cum Archiepiscopo studiosi fuerunt, pro labore suo majoribus asserunt cathedris intronizatos, (& de studio *Adaldagi* ad prædicationem gentium, & origine ducum norma.)

Nempe studium patris *Adaldagi* totum in conversione, fuit gentium, in exaltatione Ecclesiarum, in salute animarum, pro cuius rei *n.* magisterio meruit vir Deo & hominibus dilectus, ut omnibus in veneratione haberetur, etiam inimicis.

CAP. IV.

Post hæc vero cum Rex victoriosissimus *Otto*, ad liberandam sedem Apostolicam vocaretur in Italiam, consilium habuit, quem post se vicarium potestatis, ad faciendam justitiam relinqueret in his partibus, quæ barbaris confines sunt terminis. Nondum enim post tempora *Caroli*, propter veteres illius gentis seditiones, *Saxonia* Ducem accepit, nisi

nisi Casarem. Qua necessitate Rex persuasus, *Hermanno* primum tutela vicem in *Saxonia* commisit. De quo viro, & progenie viri, quoniam tam *Bremensi Ecclesiæ*, quam aliis magno
 Cap. 54. surrexisse videtur excidio, altius ordiri necessarium duxi. Vir iste pauperibus ortus natalibus, primo, ut ajunt, VII. mansis totidemque manentibus, ex hæreditate parentum fuit contentus. Deinde quod erat acris ingenii, decorisque formæ, cum pro merito fidei & humilitatis, quam Dominis & o paribus exhibuit, facile notus esset in p curia, ad familiaritatem ipsius Regis pervenit. Qui comperta juvenis industria, suscepit eum in numero ministrorum, deinde nutricium præcepit esse filiorum. Mox etiam succedentibus prosperis, commisit ei vices q præfecturæ. In quibus officiis strenue administratis, dicitur manentes suos pro furto in judicium delatos, data sententia simul omnes ad mortem damnasæ. Cujus novitate facinoris & tunc r charus in populo, & clarissimus deinceps factus est in Palatio. Postquam vero Ducatum meruit *Saxoniæ*, judicio & justitia gubernavit Provinciam, & in defensione sanctarum Ecclesiarum, studiosus usque in finem permansit. Nam & *Bremensi Ecclesiæ* ac matri *Hammaburg* fidelis extitit ac devotus, multa bona faciens in fratres, & in omnes *Saxoniæ* congregationes.

o Al. paribus,
p Al. palatio.

q Al. præfectorum.

r Al. clarus.

Cap. 55. Igitur tali viro piissimus Rex & Archiepiscopus noster, vires suas in hac regione commendantes, in Italiam discesserunt. Vbi Rex Episcoporum habito concilio *Iohannem* Papam, cui *Octavianus* s nomen erat, accusatum criminibus fecit deponi, quamvis absentem. Nam fuga judicium subterfugerat, & in locum ejus promptum Leonem ordinari præcepit. A quo ipse mox coronatus Imperator, & Augustus à populo Romano consalutatus est, Anno regni sui xxviii. post coronatum *Carolus* Romæ cliv. Eo tempore Imperator cum filio in Italia per quinquennium commora-

CAP. V.

r Al. cognomentum.

E 3;

tus;

tus, filios *Berengarii* debellavit, Romamque pristinae reddidit libertati. Hiis diebus annisque totidem noster Archiepiscopus, apud quem summa conciliorum pendebat, in Regno Italiae conversatus est. Non sponte, inquam, sed quod à Regum latere divelli non poterat, unde & magnum Ecclesiae suae lucrum paravit. Tunc etiam sanctorum, quibus nunc & in ævum hoc triumphat Episcopium, patrocinia collegisse traditur. Populus itaque boni pastoris diuturnam graviter ferens absentiam, nunciis & literis metum ingerentibus, tandem ut suum reviseret gregem sollicitare curavit. Cui etiam demum in patriam venienti, totus simul populus, & extranei cum ipsis, itinere tri-

Al. ingens
lucrum de
peregrina-
tione sua
Bremensi
Ecclesiae
paravit.

CAP. VI.

u Al. addit
Sicut audi-
vimus, &
cognovi-
mus, & pa-
tres nostri
narrave-
runt nobis.
x Al. depo-
situm.
y Al. man-
dari.

x Al. iv.
Mon.

a Al. Mag-
aburgen-
sis.

Reversus ergo Archiepiscopus in patriam, & duxit in comitatu suo *Benedictum* Papam ordinatum, sed ab Imperatore & depulsum, quem in Hammaburg custodiae & mancipari præcepit: Archiepiscopus vero magno cum honore usque ad obitum ejus detinuit. Nam vir sanctus literatusque fuisse dicitur, qui & dignus Apostolica sede videretur à populo Romano, nisi quod per tumultum electus est, expulso eo, quem ordinari præceperat Imperator. Igitur apud nos in sancta conversatione vivens, aliosque sancte vivere docens, cum jam Romanis poscentibus ab Cæsare restitui debuisset, apud Hammaburg in pace quievit. Cujus transitus & III. Nonas Julii contigisse describitur. Quo in tempore Bremæ claruit *Eilhardus*, vir spontanea paupertate clarus, Ecclesiae præpositus, & regulæ canonicæ custos. Tunc & scholas Ecclesiae florentissimo studio rexit *Tiadhelmus*, qui fuerat magni Oëtrici & Magdeburg discipulus.

Benedictus qui venit in nomine Domini. Cap. 17.
Ottonem

Archiepiscopus autem sanctorum Martyrum reliquias, quas ab urbe deportavit, magna per parochias suas diligentia distribuit. Nam antecessores sui Deo servien-
tium

Cap. 18.

tium animarum quinque cœnobia fundarunt. His ille sextum addidit apud *b Heslinge*, ubi nobilissima Christi virgo *Vvendilgard*, & pater ejus *c Haddo* nomine, totum patrimonium suum offerens Deo, & sancto martyri *Vito*, magnam virginum turmam congregavit. Septimam in *Fressia* congregationem fecit, sanctorum virorum, de prædio & oblatione quarundam nobilium matronarum, *d Reingerd & Vvendele*, ubi reliquias sanctorum locavit, & alia alibi. Hæ sunt reliquæ sanctorum, quas ab Italia *e* Archiepiscopus deportavit, corpora videlicet *Quiriaci & Casarii, Victoris & Corona, Felicis & f Feliciani Cosma & Damiani.*

b Al. Basilingun.
c Al. Haddo

d Al. Reingerb.
e Al. addit Dominus Adalagus
f Felicianæ

Cap. 59. Cumque sanctus pontifex omnium Ecclesiarum suarum paternam gereret sollicitudinem, Xenodochij Bremensis magnam habuit curam, Quod etiam multo majoribus auxit redditibus, quam antecessores ejus: adeo ut præter hospites, qui frequenter suscipiebantur, quotidie in hospitali *xxiii* pauperes pascerentur. In quo ministerio fidelissimus

CAP. VII.

Cap. 60. extitit *Libentius*, quem secum duxit ab Italia. Ipso tem-

60. pore Magnus *Orto*, subjugatis Christianæque fidei copulatis *Slavorum* gentibus, inclytam urbem *g Magdeburg* super ri-

g Al. Me- denburg.

pas *Albiæ* fluminis condidit, quam *Slavis* metropolim statuens, *Adalbertum* summæ sanctitatis virum ibidem consecrari fecit Archiepiscopum. Is primus in *Magdeburg* ordinatus *xii* annis strenue pontificatum administravit, multosque *Slavorum* populos prædicando convertit. Cujus ordinatio facta est anno Imperatoris & nostri Archiepiscopi *h xxxv.* & sunt post

h Al. xxxv.

Cap. 61. ordinationem sancti *Ansgarii cxxxvii.* *Magdaburgensis* autem Archiepiscopatus subjecta est tota *Slavonia*, usque ad *Penem* fluvium. Episcopatus suffraganei quinque quorum *i Mersburg & Cicia* super *Salam* flumen condita, *Misna* verò super *Albiam*, *Brandenburg & k Hevelberg* interius va-

CAP. IIX.

i Al. Mersburg. Ty- scia.
k Hevel- berg.

dunt. Sextus Episcopatus *Slavoniæ* est *Aldinburg*, quem quia nobis

Al. Curac-
cum, vel E-
duardum.

quia nobis vicinior est, Imperator *Hammaburgensi* Archiepi-
scopatu subiecit, ibique Archiepiscopus noster *Edwardum*
primum ordinavit Episcopum, quem Latine dicimus *Eva-*
griums.

m Al. dioc-
cesi.
n Egdore.
o Thied-
marfi.
p Al. mater
in Melim
dorp. 12.
q Al. Olce-
ta.
r Al. Stiriha
f Scanen-
feld.

Et quoniam occasio locorum se præbuit, utile videtur ex-
ponere, quæ gentes trans *Albiam Hammaburgensis* Ecclesiæ
pertinentes sint *m* parochiæ. Hæc clauditur ab occidente
Oceano Britannico, à meridie *Albia* fluvio, ab Oriente *Pene* flu-
vio, qui currit in *mare Barbarum*. Ab Aquilone verò *n* *Ego-*
dore fluvio, qui *Danos* dirimit à Saxonibus. *Transalbianorum*
Saxonum tres sunt populi: primi ad Oceanum *o* *Thiatmarfgoi*,
& eorum Ecclesia *p* *Mildinhorp*: Secundi *q* *Holtzari*, dicti à
sylvis quas, accolunt; eos *r* *Sturis* flumen interfuit, quorum
Ecclesia *f* *Sconenfeld*: Tertij, qui & nobiliores, *Sturmarii* dicun-
tur, eo quod seditionibus illa gens frequenter agitur. Inter
quos metropolis *Hammaburg* caput extollit, olim viris & armis
potens, agro & frugibus felix: nunc verò peccatorum vindi-
ctæ patens, in solitudinem est redacta. Et quamvis (occulto
Dei judicio vastata) decorem urbis amiserit, vires tamen ad-
huc retinet metropolis, viduitatis suæ damna consolans, in
profectu filiorum, quos per totam septentrionis latitudinem
suæ legationi quotidie videt accrescere. De quibus læta etiam
clamare videtur, *Annunciavi & loquutus sum, multiplicati sunt*
super numerum.

CAP. IX.

13.
t Al. Del-
vuder vel
Delunder.
Al. Delvu-
dā vel De-
lundam.
u Al. Houe-
hembici.
x Al. Hilim-
pring. y Al.

Invenimus quoque limitem *Saxonia* qui trans *Al-*
biam est, præscriptum à *Carolo* & cæteris Imperatoribus, Cap. 62.
ita se continentem, hoc est, ab *Albia* ripa orientali usque ad
rivulum quem *Slavi Mescerreiza* vocant, à quo sursum limes
currit per sylvam *r* *Deluundez*, usque in fluvium *Deluundam*;
Sicque pervenit in *u* *Horchembecke* & *x* *Heilingspring*, inde ad
y *Ludwinstein* & *Vvisbircon*, & *z* *Hufinc* progreditur. Tunc
in *Al. Zinduinsten*, & *Al. Hyizing*.

in *Horbiftenon*, vadit in *Travennam* sylvam, sursumque per ipsam in *a Bulilunken*; mox in *Crimeson*, & rectè ad vadum, quod dicitur *Agrimesvedel*, ascendit. Vbi & *b Burgvvido* fecit duellum contra campionem Slavorum, interfecitque eum: ubi & lapis in monumentum positus est. Ab eadem igitur aqua sursum procurrens terminus, in stagnum *Colse* vadit. Sicque ad orientalem campum venit *Zventifeld*, usque in ipsum flumen *Zventinam*, per quem limes *Saxoniae*, usque in pelagus *Scribicum*, & mare quod dicitur *Orientale* delabitur. De cujus freti natura breviter in gestis *Caroli Einhardus* meminit, cum de bello diceret Slavanico. *Sinus*, ait, quidam ab *Occidentali Oceano orientem versus porrigitur, longitudinis quidem incomperta, latitudinis verò, qua nusquam centum milia passuum excedat, cum in multis locis contractior inveniat. Hunc multa circumfidens nationes, Dani quidem ac Sveones, quos Nordmannos vocamus, & septentrionale litus, & omnes in eo insulas tenent. Ad litus australe Slavi, & alia diversa nationes incolunt, inter quos vel precipui sunt, quibus tunc à rege bellum inferebatur *Wilzi*, quos ille una tantum & quam per se gesserat expeditione ita contudit ac domuit, ut ulterius imperata facere minimè revendum judicaret.*

Cap. 63. | Hæc ille. Nos autem quoniam mentio Slavorum, to- CAP. X.
63. | tiens incidit, non ab re arbitramur, si de natura & gen-
tibus *Slavaniae* historico aliquid dicamus compendio, eo quod
Slavi eo tempore studio pontificis nostri *Adaldagi* ad Christia-
Cap. 64. | nam ferè sint omnes religionem conversi. *Slavania* in-
64. | gitur amplissima *Germania* provincia, à *VVinylis* incolit-
tur, qui olim dicti sunt *VVandali*, decies major esse dicitur,
quam nostra *Saxonia*, præsertim si *Boëmiam*, & eos qui trans
Oodoram sunt *Polanos*, quia nec habitu, nec lingua discrepant,
in partem adjeceris *Slavaniae*. Hæc autem regio cum sit ar-
mis, viris & frugibus opulentissima, firmis undique saltuum
& fluminum terminis clauditur. Ejus latitudo est à meridie
G in

in boream, hoc est, ab *Albia* fluvio usque ad mare *Scythicum*.
 Longitudo autem illa videtur, quæ initium habet ab nostra
Hammaburgensi parochia, & porrigitur in orientem, infinitis
 aucta spatiis, usque in *c* *Bulgariam*, *Vngriam* & *Graciam*. Po-
 puli igitur Slavorum sunt multi, quorum primi ab occiden-
 te confines Transalbianis sunt *d* *VVagri*, eorum civitas *Al-*
denburg maritima. Deinde sequuntur *e* *Obodriti*, qui altero
 nomine *Reregi* vocantur, & civitas eorum *Magnopolis*. Item
 versus nos *Polabingi*, quorum civitas *Racisburg*. Ultra quos
Lingones sunt & *VVarnabi*. Mox habitant *f* *Chixini* & *Circi-*
panti, quos à *Tholosantibus* & *Retbaris* fluvius *Panis* separat, &
 civitas *g* *Dimine*. Ibi est terminus Hammaburgensis Pa-
 rochiæ. Sunt & alij Slavorum populi, qui inter *Albiam* &
Odderam degunt, sicut *Heveldi* qui juxta *h* *Haliolam* fluvium,
 & *Doxani*, *i* *Lubuzzi*, *VVilini*, & *Stoderani* cum multis a-
 lijs. Inter quos medijs & potentissimi omnium sunt *Re-*
thary, civitas eorum vulgatissima *Reibre*, sedes idololatriæ.
 Templum ibi constructum est dæmonibus magnum, quorum
 princeps *Redigast*. Simulachrum ejus auro, lectus ostro pa-
 ratus. Civitas ipsa novem *k* portas habet, undique lacu
 profundo inclusa, pons ligneus transitum præbet, per quem
 tantum sacrificantibus aut responsa petentibus via concedi-
 tur. Hæc ea significante causa, quod perditas eorum animas,
 qui Idolis serviunt, congrue novies *Styx* interfusa coërcet.
 Ad quod templum ferunt à civitate *Hammaburg* iter quatuor
 esse dierum.

e Al. Ben-
 guariam.
 d Al. Vagri.
 e Obodriti
 qui nume-
 ro koregi
 vocantur.
 16.
 f Chizini.

g al. Dy-
 min.
 h al. Haylã
 al Haloam
 CAP. XI.
 i al. Leu-
 buzi.

k Al. par-
 365.

CAP. XII.

Ultra *Leuticos*, qui alio nomine *VVilzi* dicuntur, *Cap.*
Oddora flumen occurrit, amnis ditissimus Slavanicæ re- *66.*
 gionis. In cujus ostio qua *Scythicas* alluit paludes, nobi-
 lissima civitas *l* *Iulinum*, celeberrimam barbaris & Græcis,
 qui in circuitu sunt præstat stationem. De cujus præconio
 urbis, quia magna quædam & vix credibilia recitantur, volupe
 arbitror

l Al. Iumac-

arbitror pauca inferere digna relatu. Est sanè maxima omni-
um quas Europa claudit civitatum, quam incolunt *Slavi* cum
alijs gentibus Græcis ac barbaris. Nam & advenæ *Saxones*,
parem cohabitandi legem acceperunt, si tamen Christianita-
tis in titulum, ibi morantes non publicaverint. Omnes m al. cultū
vel titulum
enim adhuc paganis ritibus aberrant, cæterum moribus &
hospitalitate, nulla gens honestior aut benignior poterit in-
veniri. Urbs illa mercibus omnium septentrionalium natio-
num locuples, nihil non habet jucundi aut rari. Ibi est *Olla
Vulcani*, quod incolæ Græcum vocant ignem, de quo etiam
meminit *Solinus*. Ibi cernitur *Neptunus* triplicis naturæ: tri-
bus enim fretis alluitur illa Insula, quorum unum viridissimæ
ajunt esse speciei: Alterum subalbidæ. Tertius verò motu
furibundo perpetuis sævit tempestatibus. Ab illa autem ci-
vitate brevi remigio ad urbem trahuntur in *Deminem*, quæ
sita est in ostio *Pennis* fluvij; ubi & *Rhuni* habitant. Ibi ad *Sem-
land* provinciam, quam possident *Pruzzi*, navigatur Iter ejus-
modi est, ut ab *Hammaburg* vel *Albia* flumine viii die per ter-
ram ad *o Iulinum* pervenias civitatem. Nam si per mare na-
vim ingrederis, ab *Sliasvig* vel *Aldenburgh*, ut pervenias p *Iu-
minem*, ab ipsa urbe vela tendens XLIII. die ascendens ad *Ostra-
gard* Rusziæ. Cujus metropolis civitas est *Chiue*, æmula
Sceptri Constantinopolitani, clarissimum decus *Græcia*. Sicut
ergo prædictum est, *Oddora* flumen oritur in profundissimo q Maraco-
rum.
Meraborum saltu, ubi & *Albia* fluvius principium sortitur, nec
longis ab invicem spatijs, sed diverso currunt meatu. Alter
enim, id est, *Oddora* vergens in *Boream*, per medios *Vvinulorum*
transit populos, donec perveniat ad *Iuminem*, ubi *Pomeranos*
dividit à *Wilzis*. Alter vero, id est, *Albia* in Occasum ruens,
primo impetu *Bobemos* alluit cum r *Sarabis*, medio cursu pa-
ganos à *Saxonia* dirimit, novissimo alveo *Hammaburgensem* pa-
rochiam à *Bremensi* scindens, victor Oceanum ingreditur *Bri-*

CAP. XIII.

n al. Dimi-
nem.

o al. Iuna-

no.

p al. Iumne

q Maraco-
rum.

17.

r Scarabis,

hannicum. Hæc de Slavis & patria eorum, quoniam virtute Magni *Othonis* eo tempore ad Christianitatem omnes sunt conversi, dicta sufficiant. Nunc ad ea, quæ post mortem Imperatoris, & reliqua tempestate nostri Pontificis acta sunt, calamus dirigatur.

CAP. XIV.

Anno Pontificis Adaldagi xxxix. *Otto* Magnus Imperator domitor omnium septentrionalium nationum, feliciter migravit ad Dominum, & sepultus est in civitate sua *Magdeburg.* Cui filius ejus *Otto* medianus succedens, per decem annos strenue gubernavit Imperium. Is statim *Lothario* & *Carolo* Francorum regibus subactis, cum in *Calabriam* bellum transferret, à Sarracenis & Græcis victor & victus, apud Romanam discessit. Huic tertius *Otto* cum adhuc puer esset in regnum substitutus, annos xviii. forti & justo sceptrum ornavit Imperio. Hiis tribus, æque fortissimis ac justissimis Imperatoribus, tam charus & familiaris erat Præsul *Adaldagus*, pro virtutum merito & doctrinæ magisterio, ut à latere eorum vix aut raro divelleretur, sicut præcepta Imperatorum ad nutum Archiepiscopi disposita ostendunt, in quibus etiam hoc est notandum, quod tertius *Otto* in *Vildashusen* consistens, præcepta fecit, Eodem tempore *Hermannus* Saxonum Dux obiit, *Bennonem* filium suum reliquit hæredem, qui etiam vir bonus & fortis memoratur, excepto quod degenerans à patre populum rapina gravavit. Apud *Magdeburg* quoque defuncto *Adalberto* Pontifice, *Gisilarius* successit, & ipse vir sanctus, qui novellos *Vinulorum* populos, doctrina & virtutibus illustravit.

CAP. XV.

18.

Haroldus Rex Danorum religione ac fortitudine insignis, Christianitatem in regno suo jamdudum benigne susceptam, usque in finem constantiter retinuit. Vnde & regnum suum sanctitate & justitia confirmans, ultra mare in *Nordmannos* & *Anglos* suam dilatavit potentiam. *Emund* filius *Erics* tunc

in

in *Sveonia* regnavit. Is *Haroldo* confœderatus Christianis eo
 venientibus placabilis fuit. In *Nordvegia* *Hacquin* Prin-
 ceps erat, quem dum *Nordmanni* superbius agentem, regno
 depellerent, *Haroldus* sua virtute restituit, & Christianis pla-
 catum reddidit. & *Hacquin* iste crudelissimus ex genere *Inguar*
 & Giganteo sanguine descendens, primus apud *Nordman-*
nos regnum arripuit, cum antea Ducibus regerentur. Igitur
Hacquin triginta quinque annis in regno exactis obiit, *Harril-*
dum sceptri relinquens hæredem, qui simul *Daniam* possedit
 atque *Nordvegiam*. *Anglia* autem, ut supra diximus, & in
 gestis *Anglorum* scribitur, post mortem *y Gundredi*, à filiis ejus
Analaph, *Sigtrich* & *Reginold*, per annos ferè centum perman-
 sit in ditione Danorum. Tunc vero *Haroldus*, *Hiring* filium
 suum misit in *Angliam*. Qui subacta *Insula à Northumbris* tan-
 dem proditus & occisus est.

f Al. No-
 ruagia
 Hacon.
 t Hacon.

u Norman-
 nos;

x Nord-
 manniann;
 y Gûdredi.

Cap.
 69

ADALDAGUS igitur Archiepiscopus ordinavit in *Dan-*
niam plures Episcopos, quorum nomina quidem reperi-
 mus, ad quas vero sedes specialiter introzinati sint, non facile
 potuimus invenire. Æstimo ea faciente causa, quod pro ra-
 ra Christianitate nulli Episcoporum adhuc certa sedes designa-
 ta fuerit. Verum studio plantandæ Christianitatis quisque
 in ulteriora progressus, verbum Dei tam suis quam alienis
 communiter prædicare certabant. Hoc hodie trans *Daniam*
 per *Nordmanniam* & *Sueoniam* facere videntur. Igitur Episcopi
 qui in *Dania* ordinati sunt. *z Inhored*, *Liasdag*, *a Reimbrand*,
 & post eos *Harig*, *Stercolf*, *b Folcbrecht*, *Merha*, & alij. *Odinka-*
rum seniore[m] ferunt ab *Adaldago* in *Sueoniam* ordinatum,
 strenue in gentibus legationem suam adimplesse. Erat enim,
 sicut fama nos tetigit, vir sanctissimus & doctus in hijs, quæ ad
 Deum sunt, quantum vero ad seculum, nobilis & origine *Dan-*
nus. Vnde & facile barbaris quælibet potuit de nostra religio-
 ne persuadere. Cæterorum vero Episcoporum vix aliquem

CAP. XVI.

19.

z al. Hored
 a Ragim-
 brand.
 b al. Adeli-
 brech.
 al. Adeli-
 brieli.

CAP. XVII.
cal. Eguar-
dum vel
Euyargum

sic clarum prodit antiquitas, præter *Liafdagum* Ripensem, qui & miraculis celebris fuerat, & transmarinis prædicavit, hoc est, *Sveonibus* & *Nordmannis*. In *Aldinburg* ordinavit Archiepiscopus primo, ut diximus, c. *Edvvardum*, dein *Vvegonem*, postea *Elziconem*, quorum tempore *Slavi* Christiani permanserunt. Ita etiam *Hammaburg* in pace fuit. Ecclesie in *Slavania* ubique erectæ sunt. Monasteria etiam virorum ac mulierum Deo servientium constructa sunt plurima. Testis est Rex Danorum, qui adhuc hodie superest, *Suein*; cum recitaret *Slavianam* in duos de viginti pagos esse dispersitam, affirmavit nobis absque tribus ad Christianitatem omnes fuisse conversos, adjiciens etiam Principes ejus temporis, *Mistza*, *Naccon* & *Sederich*, sub quibus, inquit, pax continua fuit, *Slavi* sub tributo servierunt.

CAP. XIX.

Novissimis itaque Archiepiscopi temporibus res nostra inter Barbaros fractæ, Christianitas in Dania turba-
ta est, pulchrisque divinæ religionis initijs inimicus invidens homo, superseminare zizania conatus est. Nam tunc *Svenozzo* filius Magni *Haroldi* regis Danorum, multas in patrem molitus insidias, quomodo cum jam longævum & minus validum regno privaret, consilium habuit, & cum hijs, quos ad Christianitatem pater ejus invitos coëgit. Subito igitur facta conspiratione, Dani Christianitatem abdicantes *Suein* regem constituant, bellumque *Haroldo* indicunt. At ille, qui ab initio regni sui rotam spem in Deo posuerat, tunc vero maxime Christo eventum rei commendans, cum bellum execraretur, armis se tueri decrevit; & quasi alter *David* procedens ad bellum, filium lugebat *Absalon*, magis illius dolens scelus, quam pericula sua. In quo miserabili, & plus quam civili bello vidua est pars *Haroldi*. Ipse autem vulneratus ex acie fugiens, ascensa navi elapsus est ad civitatem *Slavorum*, quæ dicitur *Iulium*. A quibus contra spem, quia pagani erant, receptus,

plus,

pius, post aliquot dies ex eodem vulnere deficiens, in confessione Christi decessit. Cujus corpus in patriam ab exercitu reportatum, apud *Roskild* civitatem, in Ecclesia, quam ipse primus in honorem sanctæ Trinitatis construxit, est sepultum. De cuius fine, cum istum pronepote suum, qui nunc in Dania regnat *Suesi* interrogare maluerim, velut alter *Tydeus*, crimen avi reticuit, me vero paricidium exaggerante; hoc est, inquit, quod nos posteri lumus, quod ipse paricida suo piavit exilio. At ille noster *Haroldus*, qui populo Danorum Christianitatem primus indixit, qui totum septentrionem Ecclesijs & prædicatoribus replevit; ille, inquam, innocens vulneratus, & pro Christo à regno expulsus, martyrij gloria, ut speramus, non carebit. Regnavit autem annos L. obitus ejus in festivitate omnium sanctorum contigit. Memoria ejus apud nos & uxoris ejus *Gunhild* perpetua manebit. Hæc in diebus *Adaldagi* pontificis facta comperimus, cum tamen non omnes ejus virtutes explorare potuimus. Sunt autem qui affirmant, per eum gratias sanitarum factas, & tunc cum adhuc viveret, & post mortem ad sepulchrum ejus, videlicet cæcos frequenter illuminatos fuisse, aliasque multas contigisse virtutes. Certissimum vero est, eum tam nostro populo, quam *Transalbanis*, & *Fresonum* genti, leges & jura constituisse, quæ adhuc pro tanti auctoritate viri servare contendunt. Interea senex Præsul *Adaldagus* de legatione sua voti compos effectus, & in omni opere suo domi forisque prosperatus, in senectâ uberi migravit ad Dominum III. Kalend. Maji, anno incarnationis Dominicæ DCCC. LXXXIX. Indictione I. Anno autem Sacerdotij ejus nobiliter administrati e LIII. & sepultus est in Ecclesia Bremensi, à capite *Leuderici* Episcopi à meridiali plaga.

CAP. XIX.

e Al. LIII.

Cap.
71.

LIBENTIVS sedit annis xxv. pallium suscepit à Papa xv. Johanne, virgam Episcopalem meruit ab Otto-

86

ne tertio, primus omnium consecratus est à suffraganeis. Erat itaque vir literatissimus, & omni morum probitate decoratus, ab Italia quondam Pontificem sequutus *Adaldagum*. Cujus etiam vitam æmulatus & magisterium, solus ex dispositione tanti patris dignus inventus est, cui *Hammaburgensis* cura parochiæ crederetur. Erat enim vir tantæ castitatis, ut raro se mulieribus videndum præbuerit; tantæ abstinentiæ, ut pallida jejunijs ora portaverit; tantæque humilitatis ac caritatis, ut in claustro sicut unus fratrum vixerit. Multæ nimirum virtutes ejus; quippe contentus acquisitis raro curiam adiit pro acquirendis. Domi sedens quietus, parochiæ suæ curam egit diligentissimam, totumque studium ad lucra vertens animarum, districtissima regula omnes congregationes suas custodivit. Archiepiscopus etiam per se curam egit hospitalis, fratribus & infirmis quotidiano ministrans obsequio, ipse quoque vice sua Xenodochium nepoti suo commendavit *Libentio*.

20. *g* *Slavia*. Dum vero adhuc pax esset in *g* *Slavania*, *Transalbianos* populos frequenter visitavit, & matrem *Hammaburg* paterno fovit amore, legationem suam ad gentes, ut prædecessores ejus, studiose executus est, licet dierum obstaret malitia. Quo tempore cum magnam Christianorum persecutionem in *Dania Suein* rex exercuisset, supplicibus Archiepiscopus legatis, crebrisque muneribus laborabat, quatenus ferocis regis animum, mansuetum redderet Christianis. Quibus ille rejectis, in sua nimirum crudelitate ac perfidia sævire non cessavit; unde & ultio divina regem Deo rebellem est subsequuta. Nam cum contra *Slavos* bellum susciperet, bis captus est in *Slaviam* ductus, totiens à *Danis* ingenti auri pondere est redemptus. Nec tamen adhuc ad Deum reverti voluit, quem primo in morte patris offendit, & deinde in nece fidelium irritavit, & iratus furore Dominus tradidit eum in manus inimicorum ejus, ut disceret non blasphemare. Tunc potentissimus

Finus Sueonum rex *Hericus*, collecto innumerabili, sicut arena maris exercitu, *Daniam* invadit, & occurrit ei *Sueis* à Deo derelictus, frustra sperans in Idolis suis. Sed cum utrinque bello navali, (sic enim gens illa configere solet) omnes copiarum essent Danorum obritarum, *Hericus* rex victor *Daniam* obtinuit. *Suein* ergo depulsus à regno dignam factis suis à Deo zelote recepit mercedem. Et hæc junior nobis, in avo suo *Suein* recitavit contigisse, iusto Dei judicio, quoniam illum dereliquit, quem pater ejus bonum defensorem habuit.

Cap. 73. Ferunt eo tempore classem piratarum, quos nostri CAP. XXII
Ascomannos vocant, *Saxonia* appulsam, omnia *Fresie* atque *h. Hathula* vastasse maritima. Cumque per *Albia* fluminis ostium ascendentes irrumperent provinciam, congregati h. Al. He-3
dula.
Saxonum magnates, cum parvum habuissent exercitum, egredientes à navibus, apud *Seadium* barbaros exceperunt, quod est oportunitum *Albia* portus præsidium. Magnum & memoriale, minusque felix erat illud prælium, in quo viriliter utrisque certantibus, nostri tandem minores sunt reperti. *Sueones* ergo & *Dani* totam *Saxonum* obrivere virtutem. Capti sunt ibi *Sigafridus* Marchio, *Thiadericus* Comes, & alii illustres viri, quibus vincis post terga manibus, barbari traxerunt ad naves, pedesque eorum catena strinxerunt, totam exinde provinciam impune deprædantes. Sed cum ex captivis solus marchio *Sigafridus* cujusdam piscatoris furtim noctu sublatus evaderet, piratæ mox in furorem versi, omnes quos in vinculis tenuerunt, meliores ludibrio habentes, manibus pedibusque truncaverunt, ac nare præcisa deformantes, ad terram semianimes projecerunt. Ex quibus nobiles quidam viri erant, qui 27.
postea multo supervixerunt tempore, opprobrium Imperio, & miserabile spectaculum omni facti populo. Quam videlicet plagam mox cum exercitu supervenientes Dux 27.
Benno & *Sigafridus* Marchio, vindicarunt; in tantum, ut piratæ
H omnes,

omnes, quos apud *Stadium* egressos fuisse diximus, ab ipsis auxiliante Domino fuerunt contriti.

CAP.
XXIII.
I al. Lifeste-
monam.

k al. Heri-
uad.
CAP.
XXIV.

l Al. Adal-
vvardus.

CAP.
XXV.

m Al. Ha-
conis.

Altera vero pars *Ascomannorum*, qui per *Vvirrabam* flumen egressi *Harhele*, usque ad *Liestmonam* deprædati sunt, cum maxima captivorum multitudine pervenerunt ad paludem quæ dicitur *Glindesmor*. Vbi à nostris, qui pone sequebantur, offensi, omnes usque ad unum obruncati sunt; quorum numerus erat xx. millia. Quidam enim eques Saxonum ab eis captus, dum eum Ducem sui facerent itineris, in difficiliora eos paludis loca perduxit, in qua diu fugati, leviter à nostris sunt superati. Qui *k Heriward* nomen habens, perenni Saxonum laude celebratur. Ex illo nimirum tempore piratarum, hostilisque crebra irruptio facta est in hanc regionem. Nam & omnes *Saxonia* civitates grandi metu percussæ fuerant; tunc & *Brema* muro muniri cœpit firmissimo. Sed & *Libentius* Archiepiscopus thesaurum Ecclesiæ, omniaque Ecclesiastica fecit ad *Buccensem* deportari præposituram. Tantus itaque timor in finibus hujus parochiæ omnibus erat. Nam & ipse Pontifex Piratas, qui Episcopatum vastabant anathemate damnavit. Quorum unus in *Norwegia* deficiens, per annos septuaginta integro corpore permanfit, usque ad Domini *Adalberti* tempora Archiepiscopi, quando *Alwardus* Episcopus illuc veniens defunctum vinculo excommunicationis absolvit, & mox cadaver in cinerem est solutum.

Post vindictam ergo scelerum, quæ in Ecclesias Dei & Christianos commiserat. *Suein* Rex victus, & à suis desertus, quippe quem Deus deseruit, errabundus & inops auxilii, venit ad *Nordmannos*, ubi *Tbrucco* tunc filius *m Hacquini* regnavit. Is licet paganus esset, nulla tamen super exulem motus est misericordia. Ita infelix ille, & à toto rejectus orbe, in *Angliam* transfretavit, frustra solatium quærens ab inimicis.

Cap.
75.

Cap.
76.

micis. Eo tempore *Adelrad* filius *n Eggari* Britannis imperavit. ^{n Al. Egda-} Is non immemor injuriarum, quas *Dani* ex antiquo *Anglis* ^{tin.} inflixerant, exulem repulit. Quem tandem, miseratus infortunij, Rex Scotorum benigne suscepit, cumque per bis septem annos, quibus exulavit, secum detinuit, usque ad mortem *Herici*. Hæc parricidæ, avi pericula, *Svein* Rex nobis attonitis, exposuit. Deinde ad *Hericum* victorem reflexit narrationem.

Cap. 27. *Hericus* inquit, duo regna obtinuit, Danorum Svecorumque, & ipse Paganus Christianis valde inimicus. Ad quem missus legatus Cæsaris ac Hammaburgensis Archiepiscopi *Poppo* quidam, vir sanctus & sapiens, tunc in Sleswicensis ordinatus Episcopum, de regno Danorum, seu pace Christianorum, Cæsaris partes exposulavit. Quem etiam ajunt pro assertionem Christianitatis, cum Barbari suo more signum quaerere, nil moratum, sed statim ignitum ferrum manu tulisse, & illæsum apparuisse. Dumque hoc, facile omnem gentilibus erroris ambiguitatem tollere videretur, iterum sanctus Dei, pro submovendo gentis illius paganismo, aliud æque magnum ostendit miraculum: Tunicam scilicet indutus ceratam, cum staret in medio populi circo, in nomine Domini præcepit incendi. Ipse vero, oculis ac manibus in cælum tensis, liquentes flammæ, tam patienter sustinuit, ut veste prorsus ambusta & infavillam redacta, hilari, & jucundo vultu nec fumum quidem incendij sensisse testatus sit. Cujus novitati miraculi, & tunc multa milia per eum crediderunt; & usque hodie per populos & Ecclesias Danorum celebre *Popponis* nomen effertur. Hæc aliqui apud *Ripam* gesta confirmant, alij apud *o Slias-* ^{o Al. Redes-} *wig.* Claruit etiam tunc in *Dania*, felicis memoriæ, *Odinkar* ^{by, quæ} senior, de quo supra diximus, qui in *p Finne*, *Seland*, *q Sconia*, ^{Slaswich} ac in *Suedia* prædicans, multos ad Christianam fidem conver- ^{dicitur.} tit. Ejus discipulus & nepos fuit alter *Odinkar* junior, & ipse no- ^{p al. Fionia} ^{q al. Scane,} ^{23.} bilis de regio semine Danorum, dives agri, adeo ut ex ejus pa- ^{23.} trimo.

tertio pugnauerit, & victus sit, Rex tacuit, sed ab alijs audiui.

Cap. 30. Mortuo post hæc *Herico*, *Svein* ab exilio regressus, obtinuit regnum patrum suorum, Anno depulsionis & peregrinationis suæ XIII. Accepitque relictam *Herici* uxorem, matrem *Olaph*, quæ peperit ei *Knut*, sed nihil illi affinitas con-
 Cap. 31. nubij profuit, cui Deus iratus erat. *Olaph* autem Rex Sveonum Christianissimus, filiam Slayorum *Estred* nomine de *Obodritis* accepit uxorem, ex qua genitus est ei filius *Iacobus*, & filia *Ingard*, quam Rex *Gerzleff* de *Ruzzia* duxit in conjugium. *Olaph* sane qui post obitum patris sui *Herici* regnum super *Sveones* accepit, cum exercitu superveniens, infelicem *Svein* iterum à regno expulit, & *Daniam* obtinuit. *Svein* autem cognoscens quia Dominus ipse Deus est, redijt in semetipsum, & peccata sua præ oculis habens, pœnitensque oravit ad Dominum; qui exaudiens eum, dedit illi gratiam in conspectu inimicorum suorum, restituitque eum *Olaph* in Regnum suum, eo quod matrem suam habuerit uxorem. Feceruntque pactum ad invicem firmissimum, ut Christianitatem in regno suo plantatam retinerent, & in exteris nationes ef-
 Cap. 32. funderent. Audiens autem *Olaph* *Thrucci* filius Rex Normannorum, de conjunctione Regum, iratus est contra *Svein* nimis, ratus illum quasi à Deo derelictum, totiensque depulsum, à sua etiam multitudine facile posse depelli. Collecta igitur classe innumera, bellum intulit Regi *Danorum*, inter *Sconiam* & *Seland*, ubi solent Reges navali configere bello. Est autem brevis trajectus *Baltici* maris à *Helsingburg*, in quo loco *Seland* à *Sconia* possit videri, familiare latibulum piratis. Ibi ergo congressi, *Nordmanni* à *Danis* sunt victi & fusi. *Olaph* namque Rex, qui forte solus remanserat, in mare se præcipitans, dignum vitæ finem invenit. Vxor autem ejus post mortem viri, fame, inediaque, ut digna erat, vitam miserabiliter consumpsit. Narrant itaque aliqui illum fuisse Christianum.

CAP. XXIX.

u al. In-
grod.

x al. Svecon

CAP. XXIX

y al. Thrucci

z al. Sconia

am.

a al. Helsingburg.

ftianum, alij Christianitatis desertorem; omnes autem affirmant peritum auguriorum, servatorem sortium, & in avium ^b prænosticis omnem spem suam posuisse. Quare etiam cognomen accepit, ut *Olaph* diceretur. Nam & artis Magicæ, ut a-

24. ^a In edit. Velleiana hic rursus quædã ad- datur, quæ vide sub fi- nem libri. CAP. XXX.

junt, studio deditus, omnes, quibus illa redundat patria, male-
ficos habuit domesticos, eorumque deceptus errore periit. ^c
Interea millesimus ab incarnatione Domini feliciter impletus est annus, & hic est annus Archiepiscopi XII. ^{Cap. 83.}
Sequenti vero anno fortissimus *Orro* Imperator, qui jam *Danos*, *Slavos*, itemque *Francos* & *Italos* domuerat, cum jam ter-
tio *Romam* victor intrasset, immatura morte preventus occu-
bit in Domino. Post cujus mortem Regnum in contentio-
ne remansit. Tunc Slavi à Christianis iudicibus plus justo
compressi, excusso tandem iugo servitutis, libertatem suam
armis defendere sunt coacti. Principes autem Winulorum
erant *Mizzidrog*, & *Mistrovvoi*, quorum ductu seditio inflam-
mata est. His ergo Ducibus *Slavi* rebellantes, totam primo
25. *Nordalbingiam* ferro & igne de populati sunt. Deinde reliquam
peragrantes *Slavaniam*, omnes Ecclesias incenderunt, & ad so-
lum usque diruerunt. Sacerdotes autem reliquosque Eccle-
siarum ministros variis enecantes supplicijs, nullum trans *Al-
biam* Christianitatis vestigium reliquerunt. Apud *Hammaburg*
eo tempore ac deinceps multi ex clero & civibus in captivita-
tem ducti sunt, plures etiam interfecti propter odium Chri-
stianitatis.

Narravit nobis diu memorandus Rex Danorum, ^{Cap. 84.}
qui omnes Barbarorum res gestas ac si scriptæ essent, in
26. memoria tenuit, *Aldinburg* civitatem populosissimam de Chri-
stianis inventam esse. Sexaginta, inquit, presbyteri, cæteris
pecudum more obruncatis, ibi ad ludibrium servati sunt, quo-
rum major loci Præpositus *Oddar* nomen habuit, noster con-
sanguineus. Ille igitur cum cæteris tali martyrio consumma-
tus

tus est, ut cute capitis in modum crucis incisa, ferró cerebrum
singulis aperiretur. Deinde ligatis post terga manibus pro-
fessores Dei per singulas Slavorum tracti sunt civitates, aut ver-
bere, aut alio modo vexati, quousque deficerent. Ita illi spe-
ctaculum facti, & angelis & hominibus in stadij medio [d IIII. dAl. desunt
27^o CAP.
XXXI.
e al. Nord-
albingorū]

Non. Iunij] victorem exhalaverunt spiritum. Multa nimi-
rum in hunc modum per diversas e Slavorum provincias
tunc facta memorantur, quæ scriptorum penuria pro fabulis
habentur. De quibus cum Regem amplius interrogarem;
Cessa, inquit, *fili*, *tantos habemus in Dania vel Slavania martyres,*
quod vix possent libro comprehendere. Omnes igitur *Slavi*, qui
inter *Albiam* & *Oddoram* habitant per annos LXX. & amplius
Christianitatem coluerunt, omni videlicet tempore *Ottobonum*,
ralique modo se à corpore Christi & Ecclesiæ, cui ante conjun-
cti fuerant, absciderunt. O vere super homines occulta Dei
judicia, qui miseretur, cui vult, & quem vult indurat! Cujus
omnipotentiam mirantes, videmus eos ad paganismum esse
relapsos, qui primi crediderunt: illis ad Christum conversis,
qui novissimi videbantur. Ille igitur iudex, justus, fortis, &
patiens, qui olim, deletis coram *Israël* septem gentibus *Chana-*
naan, solos reservavit *Allophylas*, à quibus transgressi puniren-
tur. Ille, inquam, modicam gentilium portionem nunc indu-
rare voluit, per quos nostra confunderetur perfidia.

Eo tempore Dux *Slavia* petijt filio suo neptem Ducis
Bernardi dari in conjugium, quod & Dux consensit. Tunc
Princeps *Vvinulorum* misit filium suum cum Duce in *Italiam*,
cum mille equitibus, qui ferè omnes ibi sunt interfecti. Post-
hæc cum filius Ducis *Slavia* pollicitam sibi expeteret uxorem,
Thiadericus Marchio interceptit consilium, proclamans consan-
guineam Ducis non esse dandam cani. Iste *Thiadericus* Slavo-
rum erat Marchio, cujus ignavia coegit eos fieri desertores.
Qui postmodum ab honore suo depulsus, & ab omni hæredi-
tate

tate sua, apud Magdeburg præbendarius, vitam, ut dignus erat, mala morte finivit. Eodem tempore venerabilis Comes *Henricus* in *Rosafeldan* fecit præposituram, annuente *Libentio* Archiepiscopo & Ecclesiam consecrante.

CAP.

XXXII. Duce *Bernardo*, filio *Hermanni*, qui populum Slavorum graviter afflixit. Quo etiam tempore contentio *Bernardij* Ferdensis Episcopi de *f Ramsola* coram Papa *Sergio* est terminata.

28.

g Al. Liudgerus.

h al. Val-
dardus.

Anno igitur Archiepiscopi XXII. *Benno* Dux Saxonum obiit, & *g Ludgerus* frater ejus, qui cum uxore sua venerabili *Emma*, Bremensi Ecclesie plurima bona fecerunt. Apud *Magdeburg* vero *Gisilario* Archiepiscopo *Daganus* successit. Deinde *h Vvalthardus* meruit cathedram. Interea Archiepiscopus noster de legatione sua in gentes sollicitus, plures ordinavit Episcopos, quorum nomina & sedes incertæ sunt, quia tempus persecutionis incubuit. Sicut enim patrum relatione cognovimus, *Esico* apud *Sliaswig* Popponi successit *Odinkar*, qui apud *Ripam* insignis fuit, ut supra diximus. Et sermo est post obitum *Adaldagi* Archiepiscopi, totam regionem *Iutland* usque ad nostram ætatem in duos Episcopatus bipartitam esse: tero apud *Arhusan* deficiente. In *Slavaniam* vero ordinavit Archiepiscopus *Folequardum*; deinde *Reginbertum*: quorum prior à *Slavania* pulsus, in *Sveoniam* vel *Nordmanniam* missus est ab Archiepiscopo, qui multos in Domino lucratus, cum gaudio remeavit. Post hæc omnibus benè compositis, obiit beatus Archimandrita *Libentius*, unaque Ferdensis Episcopus, Anno Domini M. XIII. Indictione XI. & sepultus est in medio chori, ante gradus sanctuarij, pridie Nonas Januarij.

CAP.

XXXIII.

29.

VNWANVS Archiepiscopus sedit annis XVI. Ferulam suscepit ab *Henrico* Imperatore, Pallium à Papa maiore *Benedicto*, de Choro *Padarburnensi* assumtus est. Clarissimo

Cap.

86.

lino

ſimo genere *Immedingorum* oriundus. Præterea dives & lar-
 gus, omnibus hominibus acceptus, Clero autem apprime be-
 nevolus, quibus etiam hortatu *Libentij* tunc Præpoſiti i cur-
 tem *Bodegun* obtulit, cujus ſervitium eſſet per natales Apo-
 ſtolorum. *Vnnvanus* Archiepiſcopus primus omnium con-
 gregationes ad Canonicam traxit regulam, quæ antea quidem
 mixta ex Monachis & Canonicis converſatione debebant. Ille
 omnes ritus Paganicos, quorum adhuc ſuperſtitio viguit, in
 hac regione, præcepit funditus amoveri, ita ut ex lucis, quos
 noſtri paludicolæ, ſtulta frequentabant reverentia, facerent
 Eccleſias duodecim renovari, ex quibus etiam Baſilicam ſan-
 cti *Viti* extra oppidum conſtrui, & Capellam Sancti *Willeba-*
di combuſtam juſſit reparari. Ipſo tempore ferunt aggerem
 k *Bremenſem* firmatum, contra inſidias & impetus inimico-
 rum, præcipuè quoniam Dux *Bernardus*, *Heinrico* Imperatori
 auſus rebellare, terruit & turbavit omnes Eccleſias *Saxonia*.
 Ex illo enim tempore, quo Dux in hac conſtitutus eſt regione,
 nunquam diſcordia inter geminas domos, ſcilicet Archiepi-
 ſcopi & Ducis, ceſſavit: Illis impugnantibus Regem & Eccle-
 ſiam, iſtis pro ſalute Eccleſiæ certantibus.

Hæc æmulatio partium, dum prius occulta eſſet, ex eo
 tempore vires accepit & crevit in immenſum. *Bernardus* enim
 Dux tam avitæ humilitatis, quam paternæ religionis oblitus,
 primo quidem per avaritiam gentem *Winulorum* crudeliter op-
 primens, ad neceſſitatem Paganismi coëgit. Deinde per ſu-
 perbiam beneficiorum immemor, totam ſecum ad rebellan-
 dum Cæſari movit *Saxonia*. Noviffime ſurgens in Chri-
 ſtum, Eccleſias hujus patriæ non dubitavit impugnare, præci-
 puè noſtram, quæ & ditior eo tempore cæteris, & remotior
 videbatur à manu Imperatoris. Hujus impetum viri *Vnnva-*
nus Archiepiſcopus, ſua taliter magnanimitate refregiſſe di-
 citur, ut præ pudore ſapientiæ ac libertatis Epifcopi, cogere-
 tur

1al. Scal-
chisburg.

CAP.
XXXIV.

tur ipse Dux, Ecclesiæ, cui ante adversatus est, deinceps hî-
laris & benevolus in omnibus existere. Ergo habito nostri
Pontificis consilio, rebellis tandem flexus Princeps apud
Scalchinburg Cæsari *Heinrico* supplex dedit manus. Moxque
favente *Vuvvano*, Slavis tributo subjectis, pacem reddidit *Nord-*
albingis & matri *Hammaburg*. Ad cuius restorationem Cap.
87.
venerabilis Metropolitanus post Slavanicam cladem,
civitatem & Ecclesiam fecit novam, simul ex singulis congrega-
tionibus suis, quæ virorum essent, tres eligens fratres, ita
ut duodecim fierent, qui in *Hammaburg* Canonica degerent
conversazione, populum ab Idololatriæ revocantes errore.
Ordinavit etiam in *Slavaniam* mortuo *Reginberto*, *Bennonem*
virum prudentem, quide fratribus *Hammaburgensis* Ecclesiæ
electus, in populo Slavorum, multum prædicando fructum
attulit. In *Dania* supervixerunt *Poppo* Theologus, & ille nobi-
lis *Odinkar* Episcopus, quem pro fide & sanctitate vitæ fami-
liarissimum habuit Archiepiscopus. Hos duos Episcopos
solum modo in *Iusland* fuisse comperimus, antequam *Knus* re-
gnum intraret. Solus autem ex nostris *Odinkar* transmari-
nus aliquando visitavit Ecclesias, *Esico* domi sedit, & ceteros
persequutio retardavit. Archiepiscopus etiam alios viros
doctissimos ordinavit in *Norvvegiam* & *Svediam*: Alios vero
in *Anglia* ordinatos, pro amicitia Regum, cum satisfacerent,
ad ædificandam dimisit Ecclesiam. Multos enim eorum se-
cum retinens, omnes autem, cum abirent donis cumulans,
ad subjectionem *Hammaburgensis* Ecclesiæ reddidit volun-
tarios.

CAP.
XXXV.

VNWANUS igitur Archiepiscopus, cum esset vir Cap.
88.
nobilissimus, æque nobilem ac sufficientem liberati suæ
fortitus est Episcopatum, in quo & suam posset ostendere ma-
gnitudinem, & necessitati simul Ecclesiæ prodesse. Quare
Thesaurum Ecclesiæ diu solliciteque collectum, & quasi mi-
nus

nus necessarium, si infra parietes clauderetur; ipse ad commodum suæ legationis ita curavit expendere, ut ferocissimos Aquilonis Reges hilaritate suorum munerum, ad omnia quæ voluit benignos obedientisque haberet. In qua re non multum, ut arbitror, peccavit, quia seminavit carnalia, ut meteter spiritualia. Quin imo largitio ejus in novella gentium conversione utilissima videbatur: neque adeo nocuit Ecclesiæ, quæ præcedentium diligentia patrum erat opulentissima. Credo enim eum secutum sancti *Ansgarj* exemplum, & cujusdam in Ecclesiastica historia, *Theotimi* Scytharum Episcopi: quorum alter legitur incredulos Reges donis placasse; Alter vero Barbaros natura feroces, epistolis, muneribusque mansuefecisse laudatur. Hæc in *m* Apologum Præsulis dicta sufficiant, nunc per Historiæ ordinem redeamus ad Ecclesiæ legationem, quæ tempore *Vnyvani* prosperrimè gesta cognoscitur.

mal. ap. logiam.

Cap. 19. *Svein* Rex Danorum atque Nordmannorum veteres injurias, tam occisi fratris, quam suæ repulsionis ulturus, classe magna transfretavit in *Angliam*, ducens *n* filium suum secum, & *Olaph* filium *Craccaben*, de quo supra dictum est. Itaque multo tempore plurimis prælijs adversum *Anglos* exactis, *Svein* veteranum Regem depulit *o* *Erbilredum*, & Insulam in sua tenuit ditione, verum brevi tempore. Nam tertio Mense postquam victoriam adeptus est, ibidem morre præventus occubuit. *Knut* *p* filius *Svein* Regis cum exercitu reversus in patriam, denuo bellum molitur in *Anglos*. *Olaph* à Nordmannis electus in Principem, separatus est à regno Danorum. Tunc vero *Knut* ancipiti casu turbatus, pactum iniit cum fratre filio *Herici*, qui regnavit in *Suedia*, ejusque fultus auxilio, deliberavit primo quidem *Angliam* subjugare, deinde *Norvegiam*. Itaque mille navibus *Knut* armatus, Oceanum transavit Britannicum; per quem, quod nautæ referunt, à *Dania*

CAP.

XXXVI.

n al. filium suum Knut

o al. Edilrodum.

32.

p al. qui filius Sveonis Lambrist nomine habuit.

CAP.
XXXVII.
33.

q al. Euna-
toniam.

34.

r al. Vlf.

35.

f al. Biorn.

t al. Gu-

duind.

u al. Tofte.

x Haraldū.

CAP.
XXXVIII.

y Regine-
rum.

z Fionia.

in Angliam, flantibus Euris, triduo vela panduntur. Hoc au-
tem mare magnum & valde periculosum, à læva *Orobadas* ha-
bet, dextrorsum *Frisiam* attingit. Triennio ergo *Knur* Cap. 90.
Britanniam oppugnavit, & *Adelrad* Rex Anglorum apud
q *Lundonam* obsessus obiit, simul vitam amittens cum regno,
justo Dei iudicio, qui fratre per Martyrium consummato
XXXIX. annis sceptrum sanguine polluit. Is parricidium
taliter expiavit, relinquens filium parvulum nomine *Edwar-*
dum, quem ab *Imma* uxore sua suscepit. Frater vero *Adelradi*
Emund vir bellicosus ob gratiam victoris, veneno extinctus est:
Filiique ejus in *Ruzziam* exilio sunt damnati. *Knur* ergo Cap. 91.
Adelradi regnum accepit, uxoremque ejus *Imma*, soror-
tem *Richard* Comitis Nordmannorum sibi conjugio copu-
lavit, & germaniam suam *Margaretam* pro foedere. Quam
deinde repudiatam à Comite, *Knuth* Rex dedit *Wolff* Duci
Angliæ, ejusque *r* *Wolff* sororem copulavit Duci *Gudvino*,
callide ratus Anglos per connubia Danis fidiiores. Quæ res
cum non fefellit. Et *Richardus* quidem Comes iram *Knur* de-
clinans, *Hierosolymam* profectus, ibidem obiit, relinquens fili-
um in Nordmannia nomine *Robertum*, cujus filius est iste *Wil-*
helmus, quem Franci *Bastardum* vocant. *Wolff* autem ex sorore
Regis *Knur* filios suscepit, *s* *Bern* Ducem, & *Svein* Regem,
r *Guduin* à sorore *Wolff* Ducis, *Svein*, *u* *Tostin*, & *x* *Harold-*
dum genuit parricidas. Quam generationis seriem, quoni-
am secururæ lectioni utilem judicavimus, hic inferere vide-
batur.

Victor ergo *Knur* ab Angliâ rediens in ditione sua Cap. 92.
per annos multos regnum *Daniae* possedit & *Angliæ*. Quo
etiam tempore multos in *Daniam* ab *Angliâ* adduxit Episcopos.
De quibus, *Bernardum* posuit in *Sconiam*, *Gerbrandum* in *Selan-*
diam, *y* *Reinherum* in *z* *Finne*. Quod zelatus noster Archi-
episcopus *Gerbrandum* redeuntem ab *Angliâ* cepisse dicitur,
quem

quem ab *a Elnodol.* Archiepiscopo Anglorum ordinatum ^{a Elnodol.} esse cognovit. Ille verò ut necessitas persuasit, satis faciens, fidelitatem Hammaburgensi Ecclesiæ cum subiectione debita spondens, familiarissimus deinceps Archiepiscopo nostro effectus est. Per quem ille suos etiam legatos ad *Knur* regem transmittens cum muneribus, congratulatus est ei de rebus bene gestis in *Anglia*: sed corripuit eum de præsumptione Episcoporum, quos transtulit ex *Anglia*: quod Rex grater accipiens, ita postmodum conjunctus est Archiepiscopo, ut ex sententia ejus omnia deinceps facere maluerit. Hæc nobis de avunculo suo Rex Danorum innotuit, nec de captione *Gerbrandi* tacuit.

Cap. 93. Anno Pontificis *Puvvani XII.* *Heinricus* Imperator, CAP. XXXIX
 justitia & sanctitate insignis, cum jam *Saxones, Italos, & Burgundiones* Imperio subjecerat, ad coeleste migravit Imperium. Cui etiam successit in sceptro fortissimus Cæsar *Conradus*; mox *b. Polanos & Reges eorum Misingum* magna virtute ^{b al. Pole nos.} perdomuit, & auxiliares eorum *Bohemos*, cæterosque *Slavorum* populos sub tributum misit. Cum Rege etiam Danorum sive Anglorum, mediante Archiepiscopo pacem fecit, cujus & filiam filio suo deposcens uxorem, dedit ei civitatem *Siasvvig* cum Marchia, quæ trans *Egdozam* est, in foedus amicitiae.

Cap. 94. Et ex eo tempore fuit regum Daniae. Inter *Knur & Olaph* CAP. XL
 Regem Nordmannorum continuuum fuit bellum, nec cessavit omnibus diebus vitæ eorum; *Danis* pro Imperio certantibus, *Nordmannis* vero pro libertate pugnantibus. In qua re justior erat causa Regis *Olaph*, cui bellum necessarium magis fuit, quam voluntarium. Si quando autem tempus à bellorum motibus quietum erat, idem *Olaph* judicio & justitia Regnum gubernavit. Inter cætera enim virtutum opera magnum Dei zelum habuit, ita ut maleficos de terra disperderet, quibus cum tota Barbaries exunder, præcipue *Norvegia* tali-

bus monstis plena est. Nam Divini, & Augures, Magi, & Incantatores, cæterique satellites Antechristi ibi habitant, Quorum præstigijs & incantationibus infelices animæ ludibrio à Dæmonibus habentur. Hos omnes, & hujusmodi, beatissimus Rex *Olaph* persequi decrevit, ut sublatis scandalis, firmiter in regno suo religio Christiana elucesceret; habuit etiam secum Episcopos & Presbyteros, multos ab *Anglia*, quorum monitu & doctrina, cor suum Deo præparavit, subjectumque populum ad regendum commisit. Ex quibus clari doctrina & virtutibus erant *Sigafrid*, & *Grimkil*, *Rodulf*, & *Bernard*. Hij iussu Regis ad *Svediam* & *Gothiam*, & ad cæteras Insulas, quæ trans Nordmanniam sunt, accedentes, Barbaris verbum Dei & Regnum Jesu Christi evangelizabant. Misit etiam Rex nuntios ad Archiepiscopum nostrum cum muneribus, petens suppliciter, ut Episcopos ejus benigne reciperet, suosque ad eum transmitteret, qui rudem Nordmannorum populum in Christianitate confortarent. Simili autem religionis amore alter

CAP. XL. *Olaph* in *Svedia* dicitur floruisse. Is subditos sibi populos ad Christianam volens convertere fidem, magno laboravit studio, ut templum Idolorum d. *Vbsola*, quod in medio Sveonix situm est, destrueretur. Cujus intentionem Pagani metuentes, placitum cum Rege constituerunt, ut si ipse Christianus esse vellet, optimam *Svedie* Regionem, quam vellet suo jure teneret, in qua Ecclesiam & Christianitatem constituens, nemini de populo vim recedendi à cultura Deorum inferret, nisi qui sponte ad Christum vellet converti. Hujusmodi Rex placito gavisus, mox in Occidentali e *Gothia*, quæ Danis proxima est, vel Nordmannis, Ecclesiam Deo sedemque fundavit Episcopalem. Hæc est civitas *f. Scarane* maxima, in qua petente Christianissimo Rege *Olaph* primus ab *Vn-uvano* Archiepiscopo, *Thurgot* est ordinatus Episcopus. Ille vero strenue legationem suam agens in gentibus, duos nobi-
les

al. Grinchil,

al. Opola.

al. Guthia

al. Scarane,

les Gothorum populos Christo suo lucratus est labore. Per illum ergo Episcopum Rex *Olaph* ingentia Metropolitano *Vn-uvano* direxit munera. Præterea duos idem Rex fertur habuisse filios, quos ambos una cum uxore sua ac populo baptizari præcepit. Quorum alter qui natus est à concubina, *Emund* nomen habuit: Alter *Anund*, quem Rex à legitima genuit uxore, qui cognomento fidei, & gratiæ dictus est *Jacobus*: Juvenis quidem ætate, verum sapientia & pietate omnes præcessit, qui fuerunt ante eum; nec quispiam Regum fuit populo Sveonum tam acceptus sicut *Anundus*.

Cap. 95. | Eo tempore cum esset pax firma inter *Slavos* & *Trans-* CAP. 95. | *albianos*, *Vnvanus* Archiepiscopus Metropolim *Hamma-* XLII. *burg* renovavit, Clerumque dispersum colligens, magnam ibidem tam civium quam fratrum multitudinem adunavit. Itaque cum Duce *Bernardo* frequenter inhabitans locum, sæpe dimidium annum vixit in *Hammaburg*, glorissimum Regem *Knut* invitans ad colloquium, *Slavorum*que *Sarrapas* *Vtonem* & *g Sedericum*. Tali modo Pontifex *Vnvanus* domi fo- gal.Syde- risque clarus, legationem suam in gentibus narratur impleffe. ricum.

Nunc restant dicenda, quæ de Martyrio Regis *Olaph* fama vo-
Cap. 96. | lante cognovimus. *Olaph* igitur Nordmannorum Rex CAP. 96. | clarissimus, contra *Knut* Regem Danorum, qui Regnum XLIII. suum impugnavit, perpetuo decertabat prælio, tandemque 36. | seditione Principum suorum, quorum uxores propter maleficia à regno sustulit, *Nordvegia* depulsus est. Et regnavit *Knut* in Nordmannia simul & *h Dania*, quod nulli Regum h al. Ane- prius contingere potuit in *Dania*. *Olaph* verò Rex beatissimus glia. | totam spem fiduciamque suam in Domino ponens, denuo ad comprimendos Idololatrias, bellum instaurat. : Itaque ab Vid. aliam | *Olaph* Sveonum Rege, cujus habebat filiam, & populis Insula- lect. sub- rum infinitam armatorum congregans multitudinem, patri- fin. | um regnum vi accepit & armis. Vnde Rex Christianissimus

fortitudine in hostes, & iustitia in suos celebris, ad hoc se in regnum à Deo credidit restitutum, ut jam ex tunc nemini parere debuisset, qui vel Magus permanere vellet, aut Christianus fieri detrectaret. Et cum magna ex parte votum suum impleisset, pauci qui ex Magis remanserant, in ultionem eorum quos Rex damnavit, ipsum etiam obtruncare non dubitarunt. Alij vero dicunt eum in bello peremptum, quidam autem in medio populi circo, ad ludibrium Magis expositum. Sed & alij sciunt illum ob gratiam *Knut* Regis latenter occisum: quod & verum esse non diffidimus, eo quod regnum ejus invaleret. Igitur *Olaph* Rex & Martyr, tali fine consummatus est, corpusque ejus in civitate magna Regni sui, quæ *Throndepnis* dicitur, cum decenti est honore tumulatum. Vbi usque hodie pluribus miraculis & sanitatibus, quæ per eum sunt, Dominus ostendere dignatus est; quanti meriti sit in cœlis, qui sic glorificatur in terris. & (Regnavit autem annis XII.) Cujus passionis festivitas agitur III. Kal. Augusti: omnibus Septentrionalis Oceani populis, *l. Sveonum, Gothorum, Sembarum, Danorum* atque *Slavorum* æterno cultu memorabilis.

& al. defunt

l al. Nord-
mannorū.

CAP.
XLIV.

m al. Tor-
stans.

Per idem tempus quidam ab *Anglia*, *Wolfridus* nomine, instinctu Divini amoris *Svediam* ingressus, Paganis verbum Dei cum magna fiducia prædicavit. Qui dum multos prædicatione sua ad fidem Christianam convertisset, Idolum gentis nomine *m Torstan*, in concilio Paganorum cepit anathematizare; simulque arrepta bipenni simulachrum in frustra concidit. Qui pro talibus ausis, statim mille confosus vulneribus, animam Martyrij laurea dignam transmisit in cœlum. Cujus corpus Barbari laniatum, post multa ludibria merferunt in paludem. Hæc veraciter comperta, memoria tradidi: quamvis sint & alia, quæ adhuc scribi digna sint. Verum de *Ynnvano*, & quæ suo tempore gesta sunt sufficienter dictum est, & sicut æstimo, fideliter. Apud *Magdaburg* iplo

Cap.
97.

ipso tempore *Walthardo* successit *Gero*, deinde *Hunfrid*, ambō viri sancti, & Episcopali nomine digni. Deinde obiit gloriosus Archiepiscopus *Vnvanus* VI. Kalend. Februarii: Anno Domini M XXIX. Indictione XII. & sepultus est juxta prædecessorem suum à latere sinistro. Et ipso tempore migravit *Poppo* celeberrimus Danorum Episcopus, cui mox subrogatus *Esico*, cum ad *Egdoram* fluvium pervenisset, ibidem ægritudine correptus obiit.

Cap. 98. LIBENTIUS sedit annos ferè quatuor. Is cum esset nepos alterius *Libentij*; & tunc major domus Præpositus, favore *Cysla* Imperatricis ferulam suscepit à Cæsare *Conrado*; pallium verò à Papa *Iohanne* XIX. Vir simplex & rectus actumens Deum. Cumque omnibus esset affabilis, singulari quodam amore Clerum dilexit, in opum necessitatibus erat valde compatiens. Ipse igitur vicum trans flumen ab incolis terræ precio redimens, & fratribus offerens xxx. ex eo per annum dari convivia statuit. At vero Xenodochij talem omnino sollicitudinem curavit habere, ut in hac parte sola, negligentias omnium prædecessorum sanare videretur. Adeo redundavit Episcopatus & Præpositura & Xenodochium, ut vix egens quisquam posset inveniri. Sed forte hoc incredibile videtur his, qui hujus temporis egestatem vident: nec fortasse tunc quisquam crederet, ea futura, quæ nunc facta videntur. *Libentius* itaque bonus in Præpositura, multo melior in Cathedra, Legationem suam ad gentes ferventi animo ingressus est. Et primo omnium concilians sibi *Knut* Regem Danorum, in *Seland* *Gerbrando* subrogavit *Avocorem*, in *Aldenburg* ordinavit *o Meinherum*, *p Thurgoto* autem successorem posuit de *Ramsola* *Gotescalcum* Episcopum. Illis namque diebus beatissimus *q Thurgot* Episcopus, pro labore prædicationis *Breme* cum Archiepiscopo diutius consistens, asperrimo lepræ percussus morbo, diem vocationis suæ cum magna expectavit

CAP. XLV.

37.

n al. xstxi;

CAP.

XLVI.

o al. Meinherium.

p al. Thurgoto.

q Thurgotus.

K

patien.

patientia. Tandemque bono consummatus sine, in sancti Petri, sepultus est Basilica. Ubi & *Folquardus* & *Harich*, & magnus *Odinkarus*, & *Peppo* in pace requiescunt. Aderant verò tunc cum Archiepiscopo Prædicatores inelyti, *Odinkar junior*, *Sigafrid* à Svedia, *Rodolf* à Nordmannia: Episcopi, narrantes ei, quanta fecerit Dominus in salute gentium, quæ quotidie convertebantur ad Dominum. Quos noster Pontifex, ut par fuit, honorifice dimissos, ad prædicationem denuo misit.

CAP. XLVII. Tempore ille *Conradus* Imperator, filiam *Knus* Regis, *Henrico* filio suo accepit in matrimonium. Et regio statim fastu *Italiam* ingressus, *Knus* Regem itineris sui habens comitem, potentia trium Regnorum Barbaris gentibus valde terribilem, regno fecit justitiam. Ille autem cum tres haberet filios, singulos super singula regna posuit, ipse aliquando visitans *Danos*, aliquando vero *Nordmannos*, sæpissime autem sedit in *Anglia*. Archiepiscopus igitur crebro Metropolim *Hammaburg* visitavit. Nam eo tempore virtute *Knus* Regis, & Ducis *Bernardi*, pax firma trans *Albiam* erat, cum etiam *Cæsar Winulos* bello domuerit. Principes enim eorum *Gneus* & *Anatrog* Pagani erant; *Vto* vero tertius, filius *Mistivvoi* male Christianus. Vnde & pro crudelitate sua à quodam *Saxonum* transfuga interfectus est, filium habens *Gotescalcum*, qui per idem tempus apud *Luniburg*, Monasterium Ducis, liberalibus erudiebatur studiis, *Gotescalco* Gothorum Episcopo ejusdem cœnobij curam agente. Verum is comperta morte parentis, ita furore commotus est, ut rejectis cum fide literis, arma corripere, amneque transmissis, *Winulis* se Dei inimicis jungeret. Quorum fretus auxilio, Christianos impugnans, multa milia *Saxonum*, in patris prostravit vindictam. Hunc tandem quasi latronum Principem, *Bernardus* Dux capiens, in custodia tenuit, virumque arbitrans fortissimum, juncto secum foedere, dimisit eum, Qui veniens ad *Knus* Regem, profectus

Cap.

99

Cap.

100

fectus

Fectus est cum eo in *Angliam*, & ibi mansit multo tempore.

Cap. 101. Interea Archiepiscopus piis operibus semper intentus, CAP. XLIX.
Ecclesiam suam episcopaliter exornavit, & filios Ecclesie pastoraliter educans, omnibus erat acceptus; etiam, quod difficile est, Principibus. Suo ergo tempore *Bernardus* Dux, & 38.
frater eius *Theotmarus*, exhortante piissima *Emma*, quæ Ecclesiam valde dilexit, Bremensi Ecclesie multa bona fecerunt, suumque Theaurum Deo & Genetrici ejus, sanctoque *Willebudo* confessori, eadem *Emma* ferè totum obtulit. Quæ etiam pro dilectione Pontificis omnes Ecclesie filios, tanquam sui essent, fovit. Inviderunt ergo nobis fata, ne diu tali fruermur pastore, qualis erat *Libentius*, dilectus, inquam, Deo & hominibus. Qui in festivitate sancti *Bartholomæi* duas, ut ajunt, egrescens celebravit missas, finitoque pro more Psalterio, suis æternum lugentibus, eadem die gaudens migravit ad Dominum. Cujus obitus contigit anno Domini *M xxxii.* r al. 1033.
Indictione XIII. VIII. Kal. Septembris.

Cap. 102. HERMANNUS sedit annos *vix* tres. f Cambuccam Pa- CAP. L.
storalem à *Cæsare* *Conrado* meruit: Pallium à Papa mi- 39.
nõre *Benedicto*, ab *Halverstatensi* Choro electus, Ecclesie ejus- sal. camburcam.
dem Præpositus fuit. Vir, ut ajunt, miræ simpliciter, sed parum habens prudentiæ serpentis; ideoque facile deceptus à clientibus, raro Parochiam visitavit. Semel *Hammaburg* accessit, & tunc cum exercitu veniens, Episcopatum, quasi non suum, despoliavit, abiensque velut terram saluginis dereliquit. Rapacitatis incentor & auctor consiliorum, quidam r al. Marchio.
Macco fuit, Archiepiscopi Vicedominus. Cæterum nobiles viros habuit Capellanos, *Thiadericum* & *Sindgerum*, quem deinde 40.
Romana sedes *Clementem* appellavit. Subdiaconus autem ejus erat *Adelbertus*, postea noster Archiepiscopus, jam tunc minax vultu & habitu, verborumque altitudine audientibus suspectus. Pontifex ergo parvipendens omnia, quæ in Episcopatu

al. Regin.
uardi.

al Hil-
dinrodo.

CAP. LI.

41.

patu in venit, primo quidem. Musicum *Guidonem* Bremam ad-
duxit, cujus industria Melodiam, & Claustralem disciplinam
correxit. Quod solum ex ejus prospere cessit operibus. Deinde
antiquissimum sancti Michaëlis Oratorium diruens, corpo-
ra trium prædecessorum ejus: scilicet *Adalgary, Hogeni, & u Rein-*
vuardi ab eo loco sustulit, ac recondidit in majori Basilica,
sub ipso tribunali. Tunc magnum & utile in gressurus opus,
murum civitati circumdare voluit, vixque jactis fundamentis,
cum opere vitam finivit. Ita magnus ille Pontifex *Hely*, dum
suos à rapina non corripuit, etiam in bonis aliquibus, Deo
ultionum displicuit. Mortuus est autem in Episcopatu Hal-
verstadensi, dum esset in Prædio suo *x Hildenrothe*. Corpus-
que ejus *Bremam* reuectum subterratum est in medio Chori.
Obijt vero quarto Kal. Octobris.

BEZELINUS cognomento *Alebrandus* sedit annis ^{Cap.} 103.
decem, vir omni bonorum genere decoratus, Episcopali
dignus officio, dilectus Deo & hominibus. Et hunc nobis
Ecclesia præstitit Colonienfis. Imperator *Conradus* obrulit
ei baculum, & *Benedictus* Papa Pallium transmisit. Ordinatus
est autem à Suffraganeis, & alijs septem Saxonix Episcopis. Et
hoc in urbe Metropoli *Hammaburg* cum ingenti gloria. Ad
laudem beati viri parum est omne quod dicimus, à cujus laude
necdum aliquem discordantem audivi. Ut enim brevi quod-
dam indiculo, complectamur imaginem virtutis ejus; Pater
Patriæ fuit, Decus Cleri, Salus populi, Terror male potentum,
Exemplar benevolentium, Egregius pietate, vel quia omnia
vellet ad perfectum ducere, dicta & facta ejus omnia dulci me-
moriam posteris comprehensa. [Videns autem pestiferum
morbum de connubio Clericorum magis de die in diem cre-
scere, statuit pedibus in sententiam ire prædecessoris sui *Liben-*
ty, si tamen Ecclesiam & claustrum antea ad suum perduceret
statum.] Et cum omnibus esset talis, qualem singuli deside-
rabant,

rabant, singularis cura ejus & amor super Clericis fuit, de quibus nec tolerare poterat, ut cuiquam malum diceretur verbum. Nam & claustrum renovavit, & Canonicis mensam ipse primus instituit. Prius enim cum præbenda fere tenuis videretur, triginta convivia quæ *Libentius* Episcopus dari per annum statuit, adjectis ex sua parte quibusdam decimis, ita ordinavit, ut albus detur fratribus panis ultra solitam annonam cotidie: In dominicis vero diebus unicuique duplex mellitæ copia. Nam & vinum dari fratribus contra naturam *Saxonia* disposuit: Quod etiam in diebus suis ferme peregit. Composita ergo mensa, manum vertit ad claustrum, quod ille, dum prius ligneum esset, lapideum fecit; forma, ut mos est, quadrata, vario cellarum ordine distinctum, & visu delectabile. Deinde murum civitatis à prædecessore suo *Hermann* orsum, in gyro construens, aliquibus in locis eum usque ad propugnacula erexit; alias quinque aut septem cubitorum altitudine semiperfectum dimisit. Cui etiam ab Occasu porta grandis inhæsit, superque portam firmissima turris, Italico munita opere, & septem ornata Cameris, ad diversam oppidi necessitatem.

Cap. 104. | Hæc dum *Bremæ* operis insignia relinqueret, mox ad CAP. LII.
 Ecclesiæ *Hammaburgensis* ædificationem toto cordis amore accingitur. Ibi enim post cladem *Slavanicam*, quam 42.
 supra contigisse retulimus, *Vnvvanus* Archiepiscopus, & cum eo Dux *Bernardus* claustrum nobile de ruinis antiquæ civitatis elevantes, Ecclesiam & diversoria omnia construxerunt lignea. *Alebrandus* vero Pontifex adversus crebras hostium incursiones, aliquod fortius præsidium pro inopia necessarium loci arbitratus, primus omnium Ecclesiam, quæ constructa erat in *Marris Dei* honore, lapide quadro ædificavit. Aliam deinde sibi domum fecit lapideam, turribus & propugnaculis valde munitam. Cujus æmulatione operis Dux

provocatus, & ipse domum suis in eodem loco paravit. Ita prorsus civitate renovata, Basilica eadem ex parte una habuit domum Episcopi, ex alia y prætorium Ducis. Voluit etiam nobilis Archiepiscopus *Hammaburg* Metropolim circumdare muro ac munire turribus, nisi velocior ejus transitus, votum ejus impedisset. Trans *Albiam* enim suo tempore ac per totum Regnum pax firma erat. Principes Slavorum *Anatrog & Gneus & Ratibor*, pacifice ad *Hammaburg* venientes, Duci ac Præsuli militabant. Sed cum diverso modo & tunc & nunc in gente *Winulorum* Dux & Episcopus laborarent, Duce scilicet pro tributo, Pontifice vero pro Christianitate augenda, jam dudum sacerdotum studio, Christiana ibidem Religio convaluisset, si conversionem gentis, avaritia Principum non præpediret.

Archiepiscopus igitur pro legatione sibi ad gentes credita, more prædecessorum suorum sollicitus, coadiutores prædicationis suæ ordinavit Episcopos; *Rodolfum* ex Capellanis suis in *Sliasvwig*, *Abellinum* in *Slavaniam*, & *Wal* à *Bremensi* choro in *Ripam*; cæteris vero qui superfuerunt adhuc viventibus, & in vinea Domini non ociosis.

Annō Pontificis sexto, manu fortis *Conradus* Romanorum Imperator obiit, & successit ei filius *Henricus*, ille qui *Vngros* perdomuit. Eodem tempore memorabiles Aquilonis reges obierunt, *Knur* & *Olaph* germani fratres. Quorum alter, videlicet *Olaph*, Rex *Sveonum*, successorem Regni habuit filium, de quo supra diximus, *Jacobum*. Sub quo junior *Svein* filius a *Wolff* militavit in *Svedia* XII. annis, qui etiam nobis retulit, *Jacobo* regnante, Christianitatem late in *Sveonia* diffusam esse. Alter vero frater, scilicet *Knur*, in *Angliam* cessit, tenuitque Regna *Danorum*, *Anglorum* & *Nordmannorum* in ditione sua, per viginti duos annos. Post ejus mortem, ut ipse disposuit, succedunt ei filii ejus in Regnum: *Haroldus*

y al. domū
prætoriam
ducis.

CAP. LIII.

43.

z al. Val.

CAP. LIV.

ā al. VIII.

Cap.
105.

Cap.
106.

Cap.
107.

Cap.
108.

duo

du in Angliam, *Svein* in Nordmanniam, *Hardeknut* in Dani-
 am. Iste cum esset filius *Imme* Reginae, sororem habuit eam,
 quam *Cæsar Henricus* postea in conjugium accepit: Cæterum
Svein & *Harold* à concubina geniti erant. Qui, ut mos est Bar-
 baris, æquam tunc inter liberos *Knut* sortiti sunt partem hæ-
 reditatis. *Haroldus* ergo in *Anglia* triennium regnavit. Con-
 tra quem frater à *Dania* veniens, in *Flandria* classem adunavit.
 Sed rex Anglorum morte præventus, bellum diremit. Sicque
Hardeknut Angliam simul possedit & *Daniam*. Illo tempore

Cap. 109. *Svein* junior dum in *Angliam* iter ageret, tempestate ma- CAP. LV.
 ritima *Harbeloë* navibus appulit. Quem proxima que b Hadeloë.

que locorum more piratico vastantem, milites quidam Ar-
 chiepiscopi capiunt, & in præsentiam ejus pertrahunt. Ille
 vero captivum cum honore recipiens *Bremam* duxit, & juncta
 secum amicitia post dies aliquot regie donatum permisit abire.
 Hæc nobis de se Rex ipse narravit, summa laude illum prædi-
 cans Archiepiscopum, forma corporis & liberalitate animi o-
 mnibus acceptum. Retulit etiam circumstantibus de Regio-
 Pontificis apparatu, & thesauro Ecclesie inestimabili, quem
 se ait *Bremæ* vidisse, & alia multa.

Cap. 110. *Alebrandus* autem Archipræsul omnibus acceptus, à CAP. LVI.
 Duce *Bernardo* ac ejus germano *Thiadmaro* pro liberali-

tate animi valde honoratus est. Solis invisus erat malefa-
 factoribus, sicut *Vtom* Marchioni, cujus superbiam sua confu-

Cap. 111. dit magnanimitate. [Interea secundus filiorum *Knut*, qui CAP. LVII.

regnavit in Nordmannia, *Svein* obiit. Tunc Nordman-
 ni elegerunt *Magnum* filium *Olah* Martyris à concubina. *Ma-* 44.
gnus ergo statim invadens *Daniam*, duo regna possedit; *Harde-*
knut Rege Danorum in *Anglia* cum exercitu morante. Qui
 mox adversus *Magnum* pugnaturus consanguineum suum *Svein*
alasi præfecit. *Svein* ergo à *Magno* victus, cum in *Angliam*

remca

remearer, *Hardeknuz* mortuum reperit.] Ipso vero tem-
 pore *Ascomanni* & piratæ per ostium *Wirraba* progressi,
 usque ad *Lismonam* venerunt, insperate omnia vastantes. Qui-
 bus inde ad naves redeuntibus, bellum ad *Annon* illatum est,
 ibique maxima pars eorum trucidata est. Mortuo igi-
 tur *Hardeknuz* Angli in locum ejus fratrem ejus *Eduardum*,
 quem de priori marito *Imma* genuit : Vir magnus & timens
 Deum. Isque suspectum habens *Svein*, quod sceptrum An-
 glorum sibi reposceret, pacem cum Tyranno fecit, consti-
 tuens eum proximum sibi post mortem regni Anglorum hæ-
 redem, etiam si filios susciperet. Tali itaque pacto *Svein* mi-
 tigatus in *Daniam* remeavit, & multa cum *Magno* prælia exer-
 cuit. Qui sæpius victus, ad *Anundum* Regem *Sveonum* fugi-
 ens pervenit. Victor ergo *Magnus* *Daniam* obtinuit simul
 & *Norvægiam*. Ad quem Archiepiscopus noster us-
 que *Siasvig* pro colloquio venit, habens in comitatu
 suo Ducem *Bernardum*, & *Thiadmarum* *Hildensem* Episcopum.
 Iste *Thiadmarus* à *Dacia* oriundus, cum Regina *Gunnild* advenit,
 cujus patrocinio ille meruit *Hildensem* Episcopatum.
 Nam barbarice *d Timmo* vocabatur. In quo colloquio
 soror *Magni* Regis *Ordulfo* filio Ducis desponsatur. Qui vix
 peractis nuptiis, in gratiam *e* cognati, quendam *Haroldum*
Danorum Principem redeuntem ab Urbe Apostolorum trans
Albiam obtruncavit innoxium. Cujus mortis causa ea fuit,
 quod de Regali stirpe *Danorum* genitus, scepro prior
 quam *Magnus* esse videbatur. Ea res initium calamitatis pe-
 perit in familiam Ducis. *Magnus* autem Rex pro justitia &
 fortitudine carus erat *Danis*, verum *Suavis* terribilis, qui post
 mortem *Knut* *Daniam* infestabant. *Ratibor* itaque Dux *Slavo-*
rum interfectus est à *Danis*. *Ratibor* iste Christianus erat, vir
 magnæ inter Barbaros potestatis. Habuit enim octo filios,
Slavo-

Cap.
112.Cap.
113.Cap.
114.

CAP. LIX

e al. Gunnild

d al. Timmo

e al. leviri.

CAP. LIX.

Slavorum Principes; qui omnes occisi sunt à *Danis*, dum patrem ulcisci quæsierunt. Ad cuius mortem ulciscendam, iam tunc cum toto exercitu *Winuli* venientes, usque ad *Ripam* vastando progressi sunt. Et forte *Magnus* Rex tunc à *Nordmania* rediens f. *Heidibam* appulit. Qui mox Danorum copiis undique collectis, egredientes à *Dania* Paganos, in campestribus *Heidiba* excepit, & quindecim milibus occisis, facta est pax & lætitia Christianis deinceps omni tempore *Magni*. Eodem vero tempore *Gorefcalcus* post mortem Regis *Knur*, & filiorum rediens ab *Anglia*, contra Slavaniam venit infestus, omnes impugnans, magnumque Paganis terrorem incutiens. De cuius fortitudine & potentia, quam super Barbaros habuit, postea dicemus.

f. al. *Heidiba*
bu, al. *Heidibium*.

Cap. 115. Et hæc quidem forinsecus, dum varia sorte sunt ge- CAP. LX.

115. | Ita, in *Bremis* status rerum labefactari cœpit: Summisque negatum stare diu. Nostræ quoque invidit prosperitati. In diebus illis nobilissima senatrix *Emma* obiit, uxor quondam *Ludgeri* Comitis, & soror *Meginverki* Episcopi *Padarburnensis*, sed vidua jam per annos XL. quæ ingentem thesaurum, quem habuit, totum fere pauperibus & Ecclesiis dispersit, cuius corpus in *Bremensi* requiescit Ecclesia, anima vero gaudet in coelesti requie. Quæ dum adhuc viveret, *Bremensi* Ecclesiæ cortem *Stiplaga*, juxta *Rhenum* dedit. *Lismona* vero, nescio pro quo filia delicto, in partem cessit Imperatoris *Conradi*: pro qua re *Gissa* Regina eo tempore [*Bremam* accedens, fratribus multa bona fecit, Ecclesiæ, & omnibus indigenis; deinde *Lismonam* cum Archiepiscopo visitavit.]

Cap. 116. Anno Archiepiscopi penultimo, domus sancti Petri CAP. LXI.

116. | *Brema* conflagravit, ejusque flamma incendii claustrum cum officinis, Urbem cum ædificiis totam consumsit, veterisque habitaculi nullum remansit vestigium. Ibi sacræ Thesaurus Ecclesiæ, ibi libri, & vestes, ibi omnia ornamenta

45.

L

sunt

sunt consumpta. Et hæc quidem rerum damna facile recuperari possent, si majora non pateremur in moribus detrimenta. *Multum enim disant, ut quidam ait, damna morum, à damnis temporalium rerum, cum illa intra nos sint, ista extra nos.* Sane ex illo tempore fratribus, qui ante Canonice vixerant, extra claustrum vagantibus, Regula sanctorum Patrum, per multa prius sæcula studiose conservata, primo negligentius haberi coepit, deinde funditus abjecta consenuit. Et sunt anni ab ordinatione sancti *Willebadi*, cum Bremensis Ecclesia fundata est, usque ad finem *Alebrandi*, quando eadem Ecclesia combusta est, ferme cclxx. Combusta est autem intrante Autumno, quod est III. Idus Septemb. Eo tempore Archiepiscopus in *Fresiam* iter egit. Qui conflagratione av-
 dita Ecclesie, mox pedem retorsit, jactisque sequenti æstate fundamentis, ad formam Colonien-
 sis Ecclesie disposuit hujus nostræ magnitudinem perficere. Et profecto si longiorem sibi vitam fata concessissent, omne opus Ecclesie paucis perfecisset annis. Tanta erat illius animositas, & in omni opere instantia, præcipue vero in Templi ædificatione. Porro sola ætas, quæ inceperat hoc opus, fundamenta Ecclesie jacta, columnas & arcus earum, lateraque in altum erecta vidit. Transacta autem hyeme, cum jam Paschalis immineret festiuitas, beatissimus Pontifex *Alebrandus* pridie ante Dominicam coenam, non inscius, ut credo, vocationis suæ, ab Ecclesia *g Schirmbeke Bremam* nudis pedibus accessit. Vbi multa oratione cum lacrymis effusa, Deo & sanctis ejus commendavit Ecclesiam. Cumque jam febribus tangeretur, navigio ad *h Buccensem* delatus est Præposituram, ibique septem supervixit dies. Sic terrenum phasæ cælestibus mutans azymis, anima ejus gaudens transivit ad Dominum. At vero corpus Antistitis cum ingenti luctu sequentium occurrentiumque per alveum *i Wisura* fluvii *Bremam* deportatum, in medio

46.
CAP. LXII.

Gal. vel Sta-
de, ut alii
affirmant.
47.

hal. Hur-
senssem.

hal. Wisula

Cap.
117.

medio novæ, quam ipse tunc orsus est, Basilicæ tumulatum est. In quo similiter loco primum Altare majus situm fuerat, juxta Mausoleum sancti patris *Willebadi*. Per idem vero tempus apud *Magdaburg* felicis memoriæ *Hunfrid* Archiepiscopus obiit, cui *Engilhard* rejecto *Wimbero*, qui Episcopatum spre- vit, successit. Anno Domini M. XLIII. contigit depositio dilecti patris nostri *Alebrandi*, circa diem XVII. Kal. Maij, Indi- ctione XI. Vale in Christo Pastor amabilis, tuoque gregi nun- quam obliviscende. Transi ad Pascha cœlorum, ubi cum agno Paschali epuleris in azymis sinceritatis & veritatis. Re- cipere feliciter in æterna tabernacula, ubi cum Angelis inde- ficua lateris beatitudine. Quamdiu enim temporali nobis- cum fruebaris vita, pastoralis curæ officia nobiliter implesti. Vita & doctrina, omnia nobis dulcia. Nunc autem raptus es, ne malitia mutaret intellectum tuum. Ideoque pius Domi- nus properavit educere te de medio iniquitatum, ut fructum laborum tuorum pleniter perciperes, etiamsi non omnia bona perfeceras, quæ voluisti. Ergo justitia tua manet, & memoria- le tuum non derelinquetur in sæculum sæculi.

CAP.
LXIII.

I N C I P I T L I B E R
T E R T I U S .

Cap. 118. **A**DALBERTVS Archiepiscopus sedit annis unde- CAP. I.
triginta. Virgam pastoralem suscepit ab *Henrico* Imperatore, filio *Conradi*, qui à Cæsare Augusto in solio Ro- manorum Imperatorum xc. sedisse reperitur, exceptis hijs, qui simul cum alteris regnabant. Pallium Archiepiscopale, ut prædecessores sui, per legatos suos accepit à supradicto Papa *Benedicto*, quem in ordine Romanorum Pontificum post Apo- stolos, fuisse CXLVII. reperimus. Ordinatio ejus facta est *A- quigrani*, Cæsare præsentem, cum Principibus, astantibus etiam

L 2

XII. Epi.